

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
(Posamezne štev.
15 kr.)

Oznanila,
kratkatice,
od vrste 15 kr.

Naročnina,
smanjena in reklamirajo
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odprte reklamacije
so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se priloži
primerna poštna
znamka.

Na anonimne dopise
se ne oziramo.

Nefrankovana pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
tiskane pisma
se ne vračajo.

Peta skupščina

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“
v Mariboru.

(Dalje.)

Gospod Lebanov govor se tako-le glasi:

Čislani gospod predsednik naše „Zaveze“ me je naprosil, naj bi jaz prevzel rešitev tega vprašanja, češ da je za-me toliko primernejše, ker se sam kolikor toliko pečam s spisovanjem mladinskih spisov. Ali, kolikor je častna za mé ta naloga, prevzel je nisem, kakor da bi si bil v svesti, da jo povoljno rešim, nego pač iz jedinega vzroka, ker sem uverjen, da je baš rešitev tega vprašanja za nas učitelje velikega pomena in je zatorej vredno, da se o tej reči skupno pomenimo, ker „več očíj več vidi in več glav več ne“.

Gospoda moja! govoriti vam o velikanskem pomenu čitanja v obče ter o čitanji za mladino posebe, reklo bi se nositi vodo v morje, saj ste sami z večine učitelji-vzgojitelji, ki torej dobro veste, da si z modrim čitanjem dobrih knjig naša mladina blaži srce, vedri duha ter utrjuje značaj. „Dobra knjiga“, rekel je ob zadnji deželni učiteljske konferenci v Gorici velezaslužni deželni šolski nadzornik gosp. Anton vitez Klodič, katerega imate tudi štajerski sobratje še v najboljšem spominu — „drobra knjiga . . .“ je več vredna, ko tovariš, ki ga kdo najde v krčmi. Dobre knjige obvarujejo človeka mnogih nepotrebnih stroškov, ker v njih nahaja zabavo in se mu ob enem po njih požlahtnuje srce; dobra knjiga utrjuje нравstvena načela, dokazuje kak priroden zakon, važen za kmetijstvo ali za zdravje; dobra knjiga kaže človeku izglede zatajevanja samega sebe, izglede junaštva, obrača duha stiskanega reveža k tistej večnej tolažbi, ki izvira iz sv. vere; dobra knjiga nosi in trosi iz skušnje izvirajoče vednosti, ki so si jih imenitni možje pridobili povsod, kamur sega človeško znanje; branje veže posameznega človeka na brezkončno verigo človeških mislij“. — Evo vam velikanske važnosti dobre knjige! Ako je pa dobra knjiga tako važna za vsakega posameznika, koliko bolj moramo skrbeti odgojitelji mladine, da prihajajo našim otrokom v roko le dobre knjige; zakaj mladina nima one razsodnosti, da bi ločila dobro od slabega; vtisi pa, ki jih zadobi nežno otroško srce, bodi-si po ustnem pouku ali po tiskani besedi, ti vtisi, gospoda moja, ostanejo, dà! odločilni so za bodočo srečo ali nesrečo otrokovo! Nemška prislovica: „Böse Beispiele verderben gute Sitten“ velja tudi o knjigah. Bodi tvoj нравstvenoprijatelj še lepše oblečen, pokvariš se, ako ž njim obćuješ; istotako si otrok ostrupi dušo, ako čita malovredno knjigo, in naj jej dičijo naslovno stran še lepše slike ter naj ima še lepši zlati obrezek! Koliko zlih nasledkov ima slabo berilo, ne morem

tu pojasnjevati z izgledi iz življenja, ker mi k temu nedostaje časa. Prehajam torej naravnost k prvemu delu svoje naloge, k vprašanju: „Kaj naj čita mladina?”

Odgovarjaje na to vprašanje moram povedati najprej, da nam je o presojevanji spisov za mladino ozirati se na njih vsebino in obliko. Govorimo najprej o vsebini! — Tu se povračam k stavkom ali tezam, katere sem priobčil v 14. številki letošnjega „Popotnika“. Tam sem pisal:

1. „Vsak spis, katerega čita mladina, bodi po vsebini tak, da se z najmanjšim stavkom, da niti z najmanjšo besedo ne zadeva ob verski, нравni ali patrijotični čut otrokov, pa da tudi ne žali učiteljskega stanovskega ponosa“.

Tega stavka mi menda ni treba utemeljevati na dolgo in široko, saj je sam po sebi jasen dovolj. Mladini našej ni čitati spisov, ki o našej sv. veri ali o narodnosti našej govoré zaničljivo. Varovati se je tudi knjig, ki domišljijo (fantazijo) preveč unemajo in spolni nagon pred časom budé; kajti na tak način lahko mladina zapade skrivnim grehom, ki jej ugonobé dušo in telo. Istotako naj mladina ne čita spisov, v katerih se malo spoštljivo govori o kakem učitelji, ker s takim berilom mladina izgublja potrebno spoštovanje do učiteljstva. Ponujajmo torej mladini spisov, ki jo uče zaupanja v Boga, ki jo uče tega ali onega нравstvenega zakona, ki jo uče ljubiti domovino in materin jezik ter spoštovati učitelje.

2. „Vsak spis za mladino bodi primeren njenemu duševnemu obzorju, doumljivosti njenej“. Potemtakem treba drugače pisati za otroke od 8—10 let, nego za otroke od 10—12 ali celó od 12—15 let. Čim bolj otrok napreduje v znanosti: čim bolj se širi njegovo dušno obzorje; čim bolj raste doumljivost njegova: tem težavnejša berila naj čita, torej uprav po pedagogičnem pravilu: „od znanega do neznanega, od lahkega do težjega“. Velika napaka je pisati preko glav naših otrok, ali kakor se sploh pravi: previsoko! Sploh ne zaupajmo preveč doumljivosti naše mladine, govorimo ž njo po otročje, ne učenjaški! „Vi ne veste“, piše Stritar, „kake zlate resnice, kako globoke modrosti je moči pokladati otrokom v nedolžna usta, in vendar bodejo govorili po otročje! To je težavno res, a kdor tega ne zna, on naj ne piše za mladino!“ Pri tej priliki izjavljam, da bi bilo dobro, ko bi naši pisatelji na svojih knjižicah za mladino zaznamenovali spol in dōbo, za katera so spisane. Tako delajo tudi Nemci; n. pr. „Vergelt's Gott tausendmal! „Eine Erzählung für Mädchen von 12—15 Jahren, von Ferdinand Wendt“.

3. „Vsaka zgodba, katero čita mladina, bodi resnična ali vsaj verjetna“.

Ni pedagogično, če se ponujajo otrokom povesti, o katerih se jej gledé na njih resničnost v sreči vzbujajo dvomi; še hujše pa je, če je berilo tako, da iz otrok napravlja prave sanjače. Vsaka zgodba bodi torej taka, kakor pravi Stritar: „osebe njene naj bodejo posnete po življenji, mislijo naj, čutijo in govore, kakor ljudje, katerim se gorka kri pretaka po žilah“.

4. „V spisih za mladino se zadržujmo dolgega moralizovanja“. Sicer pa ne smatrajmo vsakega kratkega poučila za nepotrebno moralizovanje. Spis bodi sam tak, da mladega bralca brez moralčnih propovedij gane, ter da iz njega otrok sam posname nauk, če bi tudi ob konci povesti ne bil zapisan. Toda, žal! skoro se zdi, da prevlada pri nas Slovencih misel, da je knjiga priporočila vredna le tedaj, če je v njej dosti pobožnosti, dosti razteznega moralizovanja. Zdi se, da hočemo Slovenci posnemati nemškega Weissenhoferja, čegar spisi za mladino so napolnjeni s samo pobožnostjo.

Toda: est modus in rebus! Preveč pobožnosti v knjigah za mladino, večno moralizovanje, vedno poudarjanje vere preseda naposled čitateljem in škoduje potemtakem tistim čutom, katere baš želi pisatelj pospeševati!

5. „Vsak spis za mladino imej kratke stavke, spisan bodi priprosto, po domače, a vendar mikalno“. Izogibati se je posebno suhoparnosti. Pisatelj slikaj, pripoveduj z živo besedo. Kakó se za mladino piše priprosto, a vendar mikalno, v tem nam je lep vzgled Krištof Šmid. Njegovih spisov ne čitajo radi le otroci, nego tudi odrasleci, in baš ta okolnost označuje dobre mladinske spise. Da pa laže ubereš otrokom pravo „srčno struno“, bode najbolje, da se sam zamisliš v zlato dobo svojih detinskih let ter se spomniš, kaj si kot otrok sam najraje poslušal in čital. Gledé na to točko imam jaz svojo skušnjo in mislim, da ne napačno skušnjo. Če namreč dvomim, bode-li ta ali oni spis mladini ugajal, preberem ali pripovedujem ga v svojej šoli. Če me mladina do dobra razume, če me pozorno posluša ter se spisa veseli, onda mu brez premisleka zapišem svoj „imprimatur“, pa naj mi ga potem že pohvali ali graja kak poklican ali nepoklican kritik!

6. „Sola in dom se morata gledé na berilo za mladino vzajemno podpirati!“ Naravno! Kaj pomaga, če učitelj v šoli daje mladini le dobre knjige, če pa doma skrivej jemlje iz očetove knjižnice knjige, katere so spisane za zrele ljudi, ter si s tem strupi sree? Mimogrede naj spomnim, da moramo pred mladino skrivati tudi nekatere „svete bukve“, n. pr. sv. pismo, evangelje, ker se nahajajo v njih mesta, ki niso za mladino. Toda ne le na knjige, nego še bolj na časnike moramo ostro paziti pri domači vzgoji. Kolikrat vidimo ljudsko šolsko mladino, prebirajočo politične časnike, časih prinašajo nadrobna poročila ob umorih in samomorih, o ljubavnih tragedijah, tatvinah goljufijah itd. Resnica je, da je tako berilo že marsikoga speljalo na krivo pot, na pot zločinstva, kar se je čulo že večkrat, iz ust dotičnih zločincev pred sodiščem. Potemtakem bi skoro bilo najbolje, da bi politični časniki ne prinašali takih spisov. Toda to ni mogoče, ker dnevnikarji n. pr. morajo poročati o dnevnih dogodkih, naj si bodo ti dogodki žalostni ali veseli. Zato pa pazimo, da našej mladini ne pridejo taki časniki v rokó, pazimo, kaj čita mladina doma! Držati se je posebno pedagoškega pravila, da naj mladina ne čita spisov, v katerih se govori o zločinstvih!

Dovršivši svoj govor o vsebini spisov za mladino, govoriti mi je zdaj o njih **obliki**. Kakor veste, ozira se oblika na pisateljev slog ali stil in na jezik ali recimo: na slovnico.

1. V tem oziru sem postavil dva stavka, in sicer „Po obliki bodi vsak spis za mladino tak, da ugaja stilističnem in slovniškem oziru“.

2. „Vsak spis za mladino se izogibaj neznanih besed in fraz, ali pa naj pisatelj take besede in fraze tolmači pod tekstom z drobnejšim tiskom“. Pri nas Slovencih grešijo naši mladinski pisatelji ponajveč z ozirom na ta dva stavka. Nemški duh, nemška skladnja in slovniški pogrški — ti kažejo pre-pogostokrat mladinske naše spise. In spisov s takimi nedostatki ne moremo biti prav veseli, naj imajo tudi najboljšo vsebino. „Kjer se oblika ne strinja in zлага v lepi harmoniji z mislijo“ — pravi Stritar, — „bodi ta še tako lepa, tam je nedostatnost, tam ni čistega uživanja, tistega blagega, nekaljenega veselja, katero nam vzbuja vsak resnični umotvor“.

Posebno se je v mladinskih spisih izogibati nezuanih besed in fraz; a kjer se tem ne moremo izogniti, ali kjer bi kako lepo besedo ali frazo radi naučili mladini, tolmačimo jo pod tekstom z drobnejšim tiskom. Tako delajo tudi drugi narodi. Spominjam

se, da smo za mojih dijaških let imeli na spodnji gimnaziji nemško berilo „Neumann-Gehlenovo“, katero je imelo dokaj takih podvrstnih razlag. To velekoristno navado upotrebljajo posebno Italijani v svojih najnovejših mladinskih spisih. Občudoval sem v tem oziru posebno knjigo: „Nuova Raccolta di scritti per fanciulli di Pietro Thuar, ordinata dal prof. Pietro Dazzi“, kjer se nahaja vse polno zanimivih takih tolmačb. V 3. in 4. listu let. „Uč. Tov.“ je gledé na neznane besede napisal nekdo nekaj prav pametnih mislij. Naravno, da otrok ne ve, kaj je kukulja krivičast, pokóst, poset itd., katere besede se nahajajo v nekej knjigi namenjenej mladini; treba bi bilo torej pri teh ravnati po gori omenjenem načinu, ali jih pa z domančinkami nadomestiti. Mimogredé opomnim, da bi tudi sicer dičnej našej družbi sv. Cirila in Metoda priporočal, da izdaja knjige za mladino, ki bi ne bile preučeno spisane ter bi v njih ne bilo toliko neznanih besed. Tu n. pr. povem, da beroči otrok ne bo védel, kaj so „laški karbonarji“, etni, kopije župnim maticam, frakturna pisava, lokalist, tafet, tradicija, humorist, katere izraze nabajam v životopisu *Ciglerjevem*, katerega je izdala družba sv. Cirila in Metoda. Sicer pa rad priznam, da je slavna družba sv. Cirila in Metoda s svojim IX. zvezkom, t. j. s povestjo „Ljubezen do mamice“ nastopila drugo, boljšo pot. Toda v tej povesti izpregovorim še kasneje!

Da pisatelji mladinskih spisov gledé na jezik pogodijo pravo, naj poslušajo, kakó govori narod, posebno mladina; „varovati se je“ — da z Levstikom govorim, „one zmesi, po kateri se spiše, kakor živ krst ne govori in katere ne umé nihče razun pisatelja; varovati se nam je, da brez potrebe pritiskamo zaplate drugih narečij v lepo slovenščino“. Jezik pa gladimo iz vseh obilnih zakladov raznih slovenskih okrajin (torej tudi primorskih!), kar bodi na uho povedano ljubeznivemu listkarju v 3. listu let. „Uč. Tov.“ Opominjam le na primorske Brkine, kjer se govori za čudo lepa slovenščina, slovenščina, kakoršnej sem se jaz divil za svojega sedemletnega bivanja v neposrednej bližini primorskih Brkinov, in katero so vrlo cenili tudi pisatelji Erjavce, Cegnar in Trnovec! Ako me vprašate, po katerej slovnici naj se ravna pisatelj, ki piše za slovensko mladino, odgovoril bi vam: „po Janežič-Šketovej!“ Levstikova „die slovenische Sprache nach ihren Redetheilen“, ni urejena in dovršena, ker je le iz priložnosti spisana; vrhu tega obravnava le razpolne govore ter skladnje niti ne omenja. Rad pa priznam, da je glagol v tej slovnici tako kritično obravnavan, da izvrstniše razprave še nisem čital v nobednej slovnici meni znanih jezikov. Vrhu tega še opomnim, da je Levstik marsikaj silno pretiral, takó da se vse njegove oblike do današnjega dne niso mogle udomaćiti ter jih je tudi sam v raznih dobah izpreminjal. Ne preostaja nam torej drugega, nego da se poprimemo rajnega Janežiča slovnice, katero je popravil gospod prof. dr. Šket. Ta slovnica je nekak „sucus“ vseh naših slovnice in je posebno v noveji izdavi prav dobra, ker gospod Šket ni le dober filolog, nego tudi dober pedagog.

Taki torej, gospoda moja, naj bodo spisi za mladino *po vsebini in po obliki*; take spise čitaj naša mladina!

Porečete: tvoje zahteve so prevelike! Toda, gospoda, pomislite na izrek, da „najboljše je za mladino komaj dobro.“ Stritar pravi, da „delati za mladino, to je vzvišen, svet poklic, za katerega so izvoljeni samo najboljši, najblažji možje“. In v zasebnem pismu, katero mi je pisal ta naš slovenski Lessing dne 24. avgusta 1888. leta vzdobuja me s sledečimi prekrasnimi vrsticami: „Pišite za mladino, za prosti narod; pišite pesmi — kakoršnih ste nekaj že zložili — pišite povesti, katere naj poučujejo ljudstvo, blažijo mu srce. Posebno pa mislite vedno in vedno na mladi rod in delajte za-nj. Jaz ne vem človeku, pisatelju, pesniku lepše naloge, blažjega poklica. Verjamite mi, ko bi

bil jaz imel o pravem času to spoznanje, to prepričanje, nikoli bi ne bil nič drugega pisal!“

Ako je pa berilo za mladino tako silno velike važnosti, ne bomo se nikakor čudili, da ima tudi šolska postava veliko pazko na to, kaj čita mladina, in da nam je gledé na šolske knjižnice dala že več ukazov. Toda o tem zaradi nedostajanja časa ne bodem govoril, saj mislim, da so ti ukazi znani vsakemu šolskemu voditelju; a komur bi bili že izpuhteli iz spomina, ta čitaj v Reßlovej knjigi „Handbuch zur Führung der Amtsgeschäfte der Schulleitungen“ — katero knjigo vsem kar najtopleje priporočam — spis „die Schulbibliothek“, kjer najde vse, česar v tem oziru vedeti treba.

Ako sedaj prehajam k 2. delu svoje naloge, k vprašanju: Kakó naj čita mladina? zdi se mi potrebno, da vam skusim najprej podati red, po katerem naj se mladini podaje različno berilo.

Prične naj se s pravljicami (Märchen) in pripovedkami (Sagen). Vsem je znano, kakó radi poslušajo že prav mali otroci pravljice in pripovedke. One odbirajo otroku pogled v čarobni svet, širijo mu duševno obzorje ter delujejo z vso silo na njegovo mlado dušo. Tako berilo pospešuje pomislivost (Vorstellungskraft) otrokovo, ter mu množi bogastvo v besedah. Ker imata pravljica in pripovedka svoj izvor v narodu samem, ni čuda, da se tako poprimeta srea; kajti, kar narodu poteče iz srea, to tudi zopet rado ide v sree. Za pravljicami in pripovedkami dajajmo otrokom uganke, basni, majhne obraze iz narave in slike iz zgodovine. Maurus Hoffmann pravi: Uganke in basni so nekaka pripravljavnica razumnega čitanja, otroka opozarjaje na to, da za besedami nekaj tiči, kak pomen ali kaka misel, katero mu je treba najti; učijo ga — misliti. — Tretja stopnja berila bile bi povesti, najprej prav kratke; za krajšimi povestimi naj pridejo na vrsto daljše povesti, životopisi, zgodovinske slike in potopisi. Tako gradivo utrjuje značaj, blaži sree ter množi znanje. Seveda da zanimajo mladino na različnih stopnjah tudi pesmi. A v tem oziru Slovenci še nismo na najboljšem stališču. Imamo sicer Brezovnikove „Zvončke“ in Lujze Pesjakove „Vijolice“; a jaz bi želel Slovincem zbirko tako lepih in mladini primernih pesmij, kakor jih je priobčil Enrico Fiorentino v svoji knjižici: „Poesie infantili“.

Toda ponujajmo mladini že tako ali tako berilo, čuvajmo, da nam otroci ne bodo brali prehitro. Mladina posebno rada hitro in strastno čita ono berilo, katero jo mika ter jej fantazijo razvema. Pikantnih romanov, ki iz mladine delajo mehkužne, nekoristne fantaste, ljudsko-šolska mladina sicer še ne čitaj, toda tudi že v ljudskeji šoli nahajamo reprezentante one manije, katero Nemec zove „Lesewuth“. Za svoje 16letne učiteljske prakse imel sem dovolj prilike prepričati se o tem! Opozoriti vas hočem posebno na ono vrsto knjig, ki popisujejo čudovite zgodbe v daljnih tujih deželah, opozoriti vas hočem na robinzonade, katere hlastno čita tudi ljudskošolska mladina! S tem se pa nje domišljija preveč razgreva, posebno dečki dobijo vsled čitanja robinzonad veselje do grozovitih dejanj, do čudovitih prigodkov! In, da je marsikateri deček že ušel z hiše očetove, krive so bile večkrat — robinzonade! Zatorej dobro preudarimo, predno dajamo otrokom tako berilo! Ni vsak za vse! Odgojiteljev takt odločuj v takih zadevah! Učitelj skrbi za to, da otroci ne zapadajo manji hitrega in strastnega čitanja!

Že malčka, ki se je komaj privadil polugladkega čitanja, poprime se veselje, da bere, kar mu pride pod roko. Iz začetka to ni baš nevarno, še uči se gladkejšega čitanja in besedni zaklad se mu množi; toda če pozneje, ko otrok že začne o čitanem premišljevati, ne zajejmo te manije, navadi se otrok čitati kar vse vprek. Čita pa brez pravega preudarka in le zato, ker ga slikanje kakega strašnega dejanja — mika. Da-si pri nas Slovincih kolportaža ne prinaša na vedik dosti takega berila, vendar

se zgodi, da tu pa tam kaki potujoči glumači kažejo kako hudodelstvo v besedi in sliki ter celo prodajajo popise takih hudodelstev.

Učenec, ki se je privadil hitrem čitanju, ne bode imel od šolskih knjižnic dosti koristi, in naj si bodo tudi najboljše. Če mu učitelj ponudi knjigo, zanj primerno in koristno, dobi odgovor: „To sem že čital!“ In res, čital je tak učenec mogoče še preveč, a ostalo mu ni ničesar, ker ga nihče pri čitanji ni vodil, razloživši mu, kakó naj čita. Torej gospoda moja: „Non multa, sed multum!“ Zlati ta rek velja tudi gledé na čitanje. Otroci naj čitajo malo, a to dobro, s pomislekom! Umeje se samo po sebi, da naj čitajo le dobre knjige, ki so prebile strogo šolsko cenzuro v zmislu znanega ministerskega ukaza z dne 16. decembra 1885. leta. Nikakor ni torej treba, da ima šolska knjižnica za vsako dobo dosti različnih knjig, ker šolske knjižnice niso za zabavo; nego gledati je na to, da si za šolske knjižnice omislimo malo število dobrih knjig v več izvodih!

Ko posojuješ iz šolske knjižnice otroku knjigo, presodi dobro, ali ugaja razmeram in potrebam njegovim. In, ko ti otrok knjigo vrne, vprašaj ga: „Kaj si čital? Kaj se ti je najbolj dopadlo itd.“ Žrtvuj za tako izpraševanje časih pol urice! Pojasnjuj otrokom to in ono, če tu pa tam niso česa razumeli, poslušaj jih potrpljivo ter ne odklanjaj jim odgovora na nobedno vprašanje. Kmalu ti bode tako delo v veselje! Jaz lahko povem iz svoje izkušnje, da mi je v veliko zabavo, ko mi kak otrok jame iskrečih očij živo pripovedovati, kaj je čital. Besede, katere ne bi bile otrokom znane, naj učenci nosijo učitelju napisane na listkih, a učitelj naj jim jih potem tolmači. Gospoda, to je izborna vaja, iam probatum est! Te vaje se je služil tudi naš slavni pesnik Gregorčič kot katehet v Kobaridu, kakor sem pisal v svojej Slovstveni zgodovini za ljudske šole. Posnemajmo ga“.

Ako bodedo, gospoda moja, tako delali, privadimo našo mladino, da bode čitala s pomislekom. Takó si naša mladina nabere obilo nazorov (Anschauungen) in predstav; miselni in besedni zaklad bode se našim otrokom na ta način množil bolj in bolj. A še nekaj, in prav važnega!

Nekatera berila lahko uporabljamo tudi kot spisovne vaje v šoli. Vi vsi dobro veste, da se jezika ne naučimo jedino le na podlagi suhoparnih slovniških pravil, ampak največ vsled vaj v govorjenji in s čitanjem! Jaz celó poznam slovenskega pisatelja, ki mi je sam priznal, da nima svoje spretnosti v govoru in pismu iz kake slovnice, nego da si jo je pridobil le s premišljenim čitanjem! In, je-li morda pri mladini kako drugače? Ne, tudi mladina se čitajoč vadi v dobrem izražanju svojih mislij; čitanje jej pomore do spretnosti v govoru in pismu! Taka mladina nam bode ponujala spisne naloge, katerih bodedo učitelji resnično veseli!

S tem sem o b kratkem opravičil stavke, katere sem v „Popotniku“ priobčil gledé na to, kakó naj čita mladina.

Vem, da vam, častita gospoda, vstaja v duši misel: odkod pa naj jemljemo, kje naj dobimo takih spisov za mladino? Pač opravičeno vprašanje! Ako pogledamo v naše slovstvo, uverimo se, da smo gledé na mladinske spise res še — ubogi! Stritar v tem oziru piše po vsej pravici: „Slovenci imamo do sedaj malo izvirnih knjig za mladino; tudi tu si pomagamo, kolikor moremo, s prevodi iz nemškega. Ali tudi prevodov imamo premalo, in še ti, kar jih imamo, niso vsi dobri.“ Pač resnica! Še bridkejša resnica pa je ta, da niti tega, kar imamo, dovolj ne podpiramo, tako da marsikatero podjetje v tem obziru prestane že brž po svojem začetku! Jediní „Vrtee“, dični naš mladinski list, vstraja že 23. leto, a ker prihaja na svetlo le po jedenkrat na mesec in nima toliko naročnikov, kolikor bi jih bil vreden, naravno, da ne more zadostovati. Gledé na Vrtee je moje mnenje to, da bi ga morala naročiti vsaka slovenska šola. Morda bi bilo potem

možno, da bi izhajal brez gmotne škode po dvakrat na mesec; a to se, kakor mi piše urednik „Vrtčev“, ne more goditi, dokler „ne bodo vsi naročniki „Vrtčevi“ redni in poštteni plačniki, katerih bi moralo biti vsaj 1000.“ Sploh moram omeniti, da posnemljam iz obširnega lista, ki mi ga je v tem oziru pisal gosp. Tomšič, da je gmotno stanje „Vrtčevo“ prav žalostno.

Kakšno osodo so imele pri nas nekatere druge knjižice za mladino, znano nam je dovolj. Saj je moral celo vrli naš tovariš gospod A. Kosi prenehati izdavanje svoje „Zabavne knjižice“, ker došla mu naročnina ni bila niti tolika, da bi bil z njo pokrtil tiskarske stroške! Kako izkušnjo imam jaz gledé na priobčevanje mladinskih spisov, niti ne omenjam, ker je prežalostna.

Kaj pa je vzrok neveselej tej prikazni, prašal bi kdo. V tem oziru je moje odkritosrčno mnenje sledeče: Razvoj naše književnosti za mladino zavira prvič to, ker nam pošiljajo v dežel knjižice za mladino možje, ki nimajo za to sposobnosti, lajiki v pravem pomenu besede! Kdor hoče pisati za mladino, mora biti pedagogično in estetično izobražen, imeti mora globok pogled v otroško dušo, mora znati govoriti z otroki po otročje, da mladim čitateljem ubere „pravo srčno struno“. Po pisateljih lajikih se je zatrosilo mnogo plevla med slovstvo za našo mladino, takó celó, da vsako novo delo vsprejemamo z nekako — nezaupnostjo. Kaj čuda, saj je že marsikdo mačka kupil v žaklji, in vsakdo se ne da v drugo speljati na led. Torej *conditio sine qua non*: za mladino naj pišejo samo pisatelji, ki imajo poklic za to!

Drugi vzrok, ki zavira razvoj naše književnosti za mladino, je naša premajhna požrtvovalnost in brezbržnost naša! Ko se objavi n. pr. kaka povest, katero priznani, dobri kritiki obče hvalijo, morali bi mi na vsak način žrtvovati one male krajcarje ter knjigo naročiti, ne pa na-njo — pozabiti! Dober mladinski pisatelj je vreden, da ga splošno podpiramo! Take može naj bi podpirala tudi vlada, ali vsaj dežela, deželni zbor i. dr.; gotovo bi se potem še našel kak talent, ki bi zastavil spretno svoje pero v blaginjo našej mladini!

Kot tretjo in zadnjo oviro razvoju naše književnosti za mladino smatram jaz — nedostojno, krivično kritiko. Ne mislite pa, da sem jaz proti dostojni, pravični kritiki; meni se zdi taka kritika silno potrebna in koristna, in rad podpišem besede Levstikove, kateri je pisal: „Slovenec naj bi se ne bal kritike, ampak še prosil naj bi je. Kaj vidimo nad Nemci? Kdaj se je njih slovstvo jelo vzdigovati? Šele potem, ko je Lessingov meč poklatil stare slamorezce z ukradenih prestolov“. Dá, to je res! A res je tudi, da pri nas časih usedajo na kritiški stol ljudje, ki po svojej pičlej izobraženosti nimajo sposobnosti za to. O tem bi lahko, in po vsej pravici, pikro govoril, pa naj — bo! Samo to rečem, da če ta ali oni v tem ali onem leposlovnem listu priobči kako povest, ne usposoblja ga to že za vrednega kritika; zakaj pripovedovalni talent je (kakor trdi tudi Stritar v svojej razpravi o Jurčiču) „prirojen dar“, ki nima nič opraviti s kritiško sposobnostjo. Julianus Schmidt je bil gotovo izvrsten kritik nemških pesnikov, a sam nikoli niti jedne kitice zložil ni! Istotako je bil Lessing velik kritik, a sam je pisal drame in pesmi, ki niso bogsigavedi kake vrednosti. In največji sedanji muzikalni kritik v Evropi, Dr. Hanslick, tudi ničesar ne sklada.

Grajati mi je pa tudi ono razvado pri nas, da svoje priznanje dobodo le spisi, katerih pisatelji spadajo k stranki dotičnih kritikov. Kritika, gospoda moja, bodi nepristranska, kritika bodi, da zopet citiram Levstika — „pametno presojevanje, ki ve, kaj govori.“

Res je, da se od kritika slovenskih umotvorov za mladino ne more in sme zahtevati one univerzalne omike kakor od kritika drugih beletrističnih ali znanstvenih pro-

izvodov: ali vsekako je treba, da je tak kritik pedagoško in estetično izobražen mož! Ali Slovenci nimamo takih mož? O dà! imamo jih, imamo jih med slovenskimi učitelji samimi! „Zavezina“ naloga bodi, da pokliče take moze v poseben odbor, kateremu bi bila naloga oceniti vse dosedanje knjige za mladino, ali vsaj knjige, katere odslej izidejo. S tem bi bilo slovenskim učiteljem z ozirom na ministerski ukaz z dne 12. julija 1875, (ki govori o oceni knjig v šolskih knjižnicah za mladino) delo zelo olajšano. Priporočam torej ta svoj predlog kar najtopleje, da se uvažuje.

Ako dobimo gori omenjenim potom pravične ocene svojih mladinskih knjig in si vsaka šola na Slovenskem oskrbi vsako priporočeno knjigo: potem — uverjen sem tega — razvijala se bode književnost za našo mladino veliko boljše. Posebno od družbe sv. Cirila in Metoda se nadejam, da nam tedaj pošlje v dežel še več takó izbornih knjig kakor je povest „Ljubezen do mamice“, katero je izdala še pred kratkim. Da, gospoda moja, to je povest, katere sem se jaz tako razveselil, kakor se razveseli otrok prvega zrelega grozda v vinorodnem kraju, in o katerej vam ne rečem drugega, nego: „Vzemite jo, berite jo pa jo naročite v več iztisih za šolarske knjižnice!“ — Toliko v pojasnilo svojih stavkov v „Pop.“ pod rimsko števil. III.

Predno završim, omeniti moram še nečesa, kar me navdaja z resničnim veseljem in z najlepšo nado. Gospod Andrej Gabršček, odlični naš bivši tovariš in sedanjí urednik „Soče“, neustrašeni boritelj za pravice slovenskega naroda na Goriškem, naznanil mi je pismeno, da je ustanovil v Gorici svojo tiskarno ter da misli izdajati „Knjižnico za mladino“. Izdajal bi vsak mesec po jeden zvezek, obsegajoč 64 strani; 12 zvezkov po pošti bi stalo 1 fl. 40 kr. A za tako nizko ceno ponujati toliko gradivo mogel bi le, ako se naroči na njegovo knjižnico za mladino — vsaka slovenska šola. Uredništvo bi prevzel ali gospod Gabršček sam, ali pa bi uredovanje prepustil „Zavezi“, oziroma posebnemu uredniškemu odboru njenemu. Seveda bi gospod Gabršček „Zavezi“ nekoliko plačeval, ako ona sprejme uredništvo.

Gledé na to stavim kot dodatek svojim v „Popotniku“ objavljenim stavkom še sledeča predloga:

1. „Zaveza“ radostno jemlje na znanje Gabrščekovo naznanilo ter njemu prepušča uredništvo; ali kot 2. predlog: „Zaveza“ naj izmed sebe voli uredniški odbor za Gabrščekovo novo podjetje.

S tem sem, gospoda moja, pri kraju. Delujmo vsi čiharni slovenski učitelji zložno in vstrajno vsak po svojej zmožnosti, v prospeh naše mladine; vzgojujmo jo ne le z vzgledom in z živo besedo, nego tudi s primerno, dobro knjigo, za kar žrtvujmo vse svoje gmotne in dušne moči. Kdor izmed nas v sebi čuti sposobnost, da napiše kaj vrednega za slovensko mladino, ta vzemi pero in piši; lepa prilika se mu zdaj ponuja v to! In kakor sem vam že pred več leti v „Slovenskem učitelji“ klical, kličem vam tudi danes iz dna svoje duše:

Na noge torej, boljše sile!
Ni časa letargiji zdaj:
V blaginjo mladeži premile
Nevtrudno vsak deluje naj!

(Konec sledi.)

O hipérboli in nje rabi.

Spisal V. Korun.

Beseda hipérbola je grška in je izpeljana od glagola „hyperballein“, ki pomenja „predaleč vreči, metati ali écz cilj vreči, metati“. Od tod je dobila pomen „pretiranje,

pretiravanje“ ter nam v tem pomenu služi za govorno podobo, ki naznanja pretiranost ali povečavo kake stvari ali prikazni v govoru čez navadno ali sploh mogočo mero. Ž njo izražamo svoje misli krepkeje in veličastneje, naš govor pa zadobi večjo živahnost in mnogokrat nekaj šaljivega. Vsled tega nam dobro služi v navduševalnih govorih, živih opisih in humorističnih spisih. Tukaj je torej na mestu, tukaj bodi v veljavi, vendar v resnih govorih in opisih le tako, da ne pride z logiko in jezikovnimi pravili preveč navskriž.

Izogibati se je pa moramo v vsakdanjem pomenkovanji, v resnih pogovorih, kjer ni upravičena, ampak kjer jo rabimo le iz navade. To večkrat ni tako lahko, ker nagnjenost k pretiravanju je vkoreninjena že v človeški naravi in ima svoj izvor v živahnem čutu ali dušni razburjenosti. Nravno je torej, da so k temu nagnjeni bolj sangvinični, ko flegmatični ljudje. Zlasti mladina je podvržena hiperboličnemu izražanju; da kaj rada govori in sodi v superlativih, česar je seveda vzrok njena živačnejša, občutnejša nprav. Zato je treba v šoli to strast brzdati kolikor mogoče, učence k premišljenemu razsojevanju napeljavati ter jih vaditi, da se poslužujejo v pismenih nalogah in ustmenem govoru naravnih in jezikovno pravilnih izrazov. Nevredno je pa razsodnega in trezno mislečega olikanca, kaj še učitelja v šoli, ako vsled hlastanja po pretiravanji in superlativnih izrazih zmede pomene raznih besed do nesmiselnosti in absurdnosti ter s tem kaže svojo brezmiselnost ali nevednost v najnavadnejših jezikovnih rečeh in svojo topost za najnavadnejše logične tirjate.

Tako zvane uljudnostne formule mrgolé hiperboličnih izrazov. Le-te bo pa težko mogoče kedaj popolnoma odpraviti, ker jih varuje „bon ton“ *) in navada; navada je pa, kakor znano, železna srajca. Svet hoče, da se mu dobrikamo, človeštvo pa s takimi blestečimi frazami more zakrivati svojo večkrat podlo znotrajnost. Vendar je prosveta novejšega časa z njimi precej pospravila, in radi tudi priznavamo, da so drugi jeziki, kakor v drugem, tako zlasti v tem oziru veliko bogatejši nego slovenščina: naravno, vsaj „boljši krogi“ do najnovejšega časa v njej občevali niso.

Slovnica nas uči, da imamo tri primerjalne stopnje. Vendar če dobro premislimo, vidimo, da že nasebnik sam naznanja različno mero lastnosti. Tako na primer beseda „lepo“ ne naznanja vedno jednake količine lepote, temveč včasih več, včasih manj: odvisno je od tega, kako besedo naglašamo in povdarjamo, in mnogokrat tudi od izraza našega obličja. Seve te razlike delati mogoče je le v živem govoru; kajti zapisana beseda je mrtva in ni sposobna takih tenkih razločkov.

Ako pa v živem govoru že z nasebnikom samim lahko označujemo različno stopnjo lastnosti, potemtakem je čisto nepotrebno, da pri vsaki priložnosti uporabljamo superlativ, ne gledé na to, ali je vtemeljen ali ne — primerjalnik je zavarovan proti naši zlorabi, ker se ga zamoremo posluževati le pri primerjanji. — Mnogokrat, in to tudi pri malenkostnih rečeh, nam še pa celo presežnik ne zadostuje, temveč iščemo izrazov, s katerimi bi se še mogoče višja stopnja lastnosti povedala, in tako pridemo potem večkrat do popolnoma absurdnih in brezumnih besednih zvez, katerih bi se sami ustrašili, ako bi premislili, kaj govorimo.

Dovoli se mi, da navedem v naslednjem nekaj primerov takih superlativnih in hiperboličnih izrazov.

Besedi „zelo, jako“ rabimo vsak dan brez potrebe neštēvilnokrat. Ker nam pa sami še ne zadostujeta, ju izrekamo s posebnim poudarkom ali ju pa zaporedoma ponavljamo. Zlasti ako koga hvalimo, še rajše seve, ako koga grajamo, smo takoj s kakim

*) Pravo zadene francoski pregovor, ki pravi: „Quand le bon ton arrive, le bon sens se retire“; po naše: Kadar dobri ton pride, dobri smisel odide.

„zelo ali jako“ pri rokah, bodi-si to stopnjevanje vtemeljeno ali ne. Kolikokrat pravimo, da je kaka stvar „absolutno“ nemogoča, čeprav bi trezno premislivši sprevideli, da je čisto lahko mogoča! Zaljubljen mladeneč svojo izvoljenko „obožava“, kar je seve po božji postavi kot malikovanje strogo prepovedano. Imel sem tudi že čast, poznati zaljubljenca, ki so se med seboj „strašno“ in „grozno“ ljubili, ne da bi imeli drug pred drugim straha in groze.

Sicer pa, kaj vse ne imenujemo „strašno“ in „grozno“! Mraz in vročina sta nam „strašna“ „grozna“ ali celo „neznosna“, če toplomer le kako stopinjo več pod ali nad ničlo kaže, kakor navadno. „Mlad dijak“, pravi Fr. Rubin, *) „ki je znabiti res zelo žejen, govori o strašni, če ne še hujši žeji in vendar je žeja strašna prav za prav le za očeta, ki jo mora plačati“. Tudi tožimo večkrat, da nam je „strašno“ dolgčas, da je kdo „strašno“ ošaben, da so učenci „grozno“ leni itd., vendar pravilno bi smeli rabiti te besedi le tedaj, če nam kaj zares strah in grozo vzbuja. Tako na primer more biti kak hudodelnik strašen, noč je lahko grozno temna, grometi more strahovito. Izraza „silno“, od sile“ sta zgubila že skoraj popolnoma svoj prvotni pomen ter nam rabita dandanes malo da ne izključljivo za „zelo“: ona je „silno“ lepa, on je od sile grd.

Marsikaj imenujemo „gorostasno“, če ne rabimo rajši ptujke kolosalno, kar zasluži ravno nasprotni pridevek. Gorostasno je namreč toliko kakor velikansko. O visokih gorah ali velikih stavbah torej lahko pravimo, da so gorostasne ali velikanske, ne pa o vsaki malenkosti. Tudi izvanredno, neizmerno, čudovito nam je kmalu kaj, če le navadne, vsakdanje meje nekoliko presega. Kdo že ni govoril o „neizrečenem“ veselji, o „neizmerni“ sreči, čeprav pravega veselja, prave sreče še nikdar občutil ni! Kdor bi nas sodil po frazah „neizrečeno nas veseli, neizmerno se srečne počutimo“, in kar je še več enakih, ki jih pri vsakem malenkostnem povodu rabimo, bi res mislil, da živimo pravcato fejaško življenje.

Časniško poročila o raznih slavnostih so navadno polna hiperboličnih izrazov. Mnogokrat imamo priložnost brati: Slavnost našega bralnega društva se je obnesla sijajno. — Pelo se je izborno. — Vse se je divilo očarujočemu glasu dražestne gospice *x*, — vse je bilo oduševljeno po nedosežnem govoru gospoda *y*. — Društvo si zamore ta dan zapisati z zlatimi črkami v svojo zgodovinsko knjigo, udeležniki pa ne bodo nikdar pozabili onih rajskih trenutkov, katere so ondi preživeli. — Kar je prav, je prav; kar je pretirano, preseda.

Kadar se pa z domačimi hiperboličnimi izrazi več ne zadovoljimo, potem sežemo pa po tujkah. Pretiranost ogrnemo v tujo obleko in tako služimo v pol ali čisto nerazumljenih besedah svoji nagnjenosti k hiperboli prav tako kakor Nemci. Take tujke so: korifeja, klasično, kolosalno, piramidalno, fenomenalno, grandiozno, senzacijskelno, impozantno, epohalno, totalno, absolutno in še več drugih. Vendar če hočemo že tako „visoko“ govoriti, no tedaj se pa poslužimo radi nemščine, in to je vzrok, da teh ptujk v slovenščini ne slišimo baš prepogosto.

*) „Die Hyperbel und die Schule“: Zeitschrift für den deutschen Unterricht, 7. letnik, str. 258. Sploh sem našel v tej razpravi za svoj namen marsikaj rabnega, kar bodi s tem omenjeno.

Razstava učil v Mariboru.

„Vsak pouk bodi nazoren“, to je pedagoško načelo, katero je novi šoli zvezda vodilnica.

Toda brez učnih pripomočkov si vspešnega poočitovanja pri pouku ne moremo misliti.

Ker nam pa šolski sveti iz raznih vzrokov nočejo ali ne morejo v tem oziru zdavno pomagati, mora se učiteljstvo dostikrat postaviti na lastne noge, spominjaje se tolažilne modrosti starega pregovora: „Pomagaj si sam, in Bog ti bode pomagal“.

To je storilo tudi učiteljstvo mariborskega šolskega okraja, spodbujeno po svojem priljubljenem, neutrudljivem nadzorniku H. Schreinerji. Vzorni ta šolnik, katerega je povzdiga našega šolstva vzvišeni smoter, katerega zasleduje z redko vstrajnostjo in pežrtvovalnostjo, sprožil je misel, da bi se priredila o priliki letošnje uradne učiteljske konferencije 9. in 10. avgusta razstava učil in sicer takih učil, katere učitelji lastnoročno izdelajo.

Učiteljstvo se je te misli takoj poprijelo, zvršilo pa postavljeno si nalogo tudi na časten način, kajti iz dna srca lahko priznamo, da se je ta razstava učil v vsakem oziru posrečila in da je naredila tako svojemu duševnemu očetu kakor učiteljstvu mariborskega okraja v obče vso čast.

Toda oglejmo si razstavo samo nekaj natančneje, katere vzvišeni namen je splošno razodeval v lapidarnih črkah pri vhodu Götthejev izrek:

Dummes Zeug kann man viel lesen,
Kann es auch schreiben —
Wird weder Geist noch Seele tödten,
Wird eben alles beim alten bleiben.
Dummes aber vor's Auge gestellt,
Hat ein magisches Recht,
Weil es die Seele gefesselt hält,
Bleibt der Geist sein Knecht.

Razstavljeno je bilo v 4 velikih sobah c. kr. učiteljskega. V prvi je bilo zastopano:

I. Model trirazrednega šolskega poslopja in razni načrti za zidanje šolskih poslopij, II. knjižnica za učitelje in za učence, III. nazorni nauk, IV. jezikoslovni pouk, V. računstvo in geometrično oblikoslovje, VI. zemljepisje in VII. zgodovina.

V drugi sobi naravopisje, v tretji naravoslovje in ročna dela, v četrti pa šolska priprava in šolsko orodje.

Prva soba. Stene te sobe bile so olepšane s sledječimi pomenljivimi izreki: „Boljše šole nobedne, kakor pa slabe“. Slomšek. — „Wahres Wissen führt zu Gott“. Humboldt. — „Dobra šola glavo razjasni in srce za dobro ogreje“. Slomšek. — „Kadar bom nehal delati, nehal bom tudi živeti“. Jamšek. — „Die Gelehrsamkeit ist nur eine Zierde“. Montaigne.

— Na mizi, na kateri je stal model šole, je bila tudi s cvetjem obdana doprsna podoba presvitlega cesarja Franca Jožefa I. Na sprednji strani ozalšane mize pa smo opazili lepo napisan izrek:*) „Ich habe immer gedacht, daß man das Menschengeschlecht bessert, wenn man die Jugend bessert“. Leibnitz.

I. Nadučitelj Mihael Nerat je razstavil svoje načrte za zidanje štiri-, tri- in dvo-razredne šole in model trirazrednega šolskega poslopja, obsegajočega pritrlično jedno učno sobo za 80 otrok, pisarnico za šolskega voditelja, stanovanje za nadučitelja, ki obsega dve sobi, kuhinjo in jedilno shrambo. Stanovanje ima poseben vhod na desni strani poslopja. V prvem nadstropju ste dve veliki šol. sobi ($68.78m^2$ in $62.85m^2$), konferenčna soba in jedna izba za stanovanje podučitelja. Stranišča so za dečke in deklice ločena; za vsaki razred ste torej dve, za učiteljsko stanovanje pa jedno posebej. Cela izpeljava poslopja ne zadostuje samo zdravstvenim in tehničnim, ampak tudi strogo pedagoškim terjatvam. Model je izdelan iz lesa po razmerji $3cm = 1m$ po razstavljenem načrtu za zidanje trirazrednice. Vsem načrtom so priloženi tudi proračuni. Načrti so natančno in izborno lepo napravljeni po zgorej omenjenih načelih.

II. Knjižnica za učitelje in za učence. Znani knjigotržec Theodor Kaltenbrunner v Mariboru je razstavil najnovejše in najboljše pedagoško blago in tiskane kataloge dotičnih knjig. Katalog je sestavil nadučitelj M. J. Nerat s sodelovanjem gg. ravnatelja Schreinerja in prof. Koprivnika. Obseže sicer komaj 16 strani, pa je mnogo važnejši ko drugi še tako obširni katalogi, ker omeni samo dobre in res priporočanja vredne knjige. Dobi se brezplačno pri izdajateljki T. Kaltenbrunnerji v Mariboru.

III. Nazorni nauk. Že apostolski veleum Amos Komensky je povdarjal veliko važnost nazornega pouka. On je sicer še le zahteval opazovanje podob, s katerimi je njegov slavni „Orbis sensualium pictus“ proglašal prevratno silo novega načela v nazornosti. Pa bila je to že prva odločilna stopinja k spoznanju prave vrednosti nazornega poučevanja. Podobe nas res mikajo. Globokomni novelist Pavel Heise je pisal, da se človek sčasoma vsega naveliča, samo nekaj je, kar mu nikoli ne preseda, ampak z vedno

*) Izreke in napise so izdelali gg.: Franjo Krajnc, Mihael Cizel in učiteljski pripravnik Vučnik.

novo močjo njegovo pozornost zbuja, — to je namreč podoba in povest. Da, podoba ima celo večjo odgojevalno silo ko n. pr. kak slab preparat. Boljše ti služi Leitemannova podoba kače, nego pa kača v špiritu, ki se ne da iz lahko umevnih uzrokov tako prilično pri pouku rabiti, ko pa lepo in jasno izdelana podoba. Vendar se mora priznati, da v obče pa le opazovanje reči same, ne le njene še tako dobre podobe, pomeni drugo in višjo stopinjo v napredovanju prej omenjenega načela. Na to stopinjo je Pestalozzi povzdignil načelo o nazornosti. Sicer tudi on ni povsod kazal prave poti. Ako je zahteval, da se mora nazorni nauk z opazovanjem človeškega telesa začeti, se je gotovo motil, ker je dognano in tudi lahko umevno, da je mnogokrat to, kar je za oko zelo blizu, za dušo zelo oddaljeno — torej še nedosegljivo. — Korak dalje je stopil Fröbel, kateri je zahteval, da se reči morajo tudi izdelovati, ne le ogledovati. A naš namen ni, pisati o zgodovini nazornega nauka, ampak poročati nam je, kako je bil po Gabrielu Majcenovem načrtu ta predmet v razstavi zastopan.* Da se ne ustreže samo načelu nazornosti v obče, ampak ob enem tudi služi posebni potrebi jedne šole tega okraja, se je mislilo pri tem predmetu na četirirazrednico v Jarenini. Nazoril poslale so vse šole toliko, da se niso mogla vsa po redu razstaviti, ampak jemala so se le največja in najlepše izdelana in sicer po sledečem redu: a) Model hiše; b) pohištvo, c) skleda, žlica in druge reči, katere se lahko pri gospodinjstvu izposodijo, d) reči v kleti, nekatere v istini, druge v modelih, e) model gospodarskega poslopja, f) Gospodarsko orodje, g) Model cerkve (najboljše domače); h) model nagrobnega spominka. — V prvi vrsti se mora omeniti lepo izdelani, 1m dolgi in 50cm široki model hiše z vsem navadnim pohištvom. Ta z hvalevredno potrpežljivostjo izdelani model je delo g. Pavlina. Jednaki model, samo v nekoliko manjši meri, je izdelal tudi g. naduč. Slekovec. Gospodarsko orodje, kakor plug in brauo itd. je posebno lepo in primerno veliko izdelal g. Arnuž, učit. pri Sv. Jakobu v Slov. Goricah. Tudi apno, opeko in druge malenkosti si tukaj opazil. Na prvi pogled bi se lahko razstava takih reči nepotrebna, da ne zmešna dozdevala. Pa načrt tudi ta navidezno ne-

važna nazorila zahteva, zatorej morajo biti v zbirki učil, da so vsikdar pri roki, ko pride njih raba na vrsto, da ti jih ni treba še le iskati, ko bi jih že moral imeti.

Od živalij, ki so za nazorni nauk I. šolskega leta potrebne, smo videli sledeče v natlačenih eksemplarih: škoreca, vugo, vrabea in krta. Od Leitemannovih podob, ki zaradi svoje izvrstnosti kot najboljše slovijo, se je v ta namen vzela ovca, bučela, konj, raca, gos, domača kura, krava, mačka, pes in svinja. Sicer so pa bile tudi Wilkejeve in Winkelmannove podobe za nazorni nauk na ogled postavljene, ali te ne morejo našim razmeram zadostovati, ker so premale in preobložene. Namesto bralnega stroja ali bralne omarice (Setzkasten) se lahko rabi pri branji priprosta deskica (Setzleisten), ki jo vsaki lahko napravi. Za prvi pouk v branji so se videle stenske pismenke. Pri vsaki pismenki je pa bila pritrjena za normalo besedo reč sama (in natura), ki se začne z dotično črko, ali pa njen model. Pri „č“ na pr. se je videl pri jednem model „cerkve“, pri drugem pa mala steklenica „cukra“; pri „f“ je imel ta „fajfo“, drugi se je pa bil za venček „fig“ navdušil; pri črki „Z“ si videl na jedni papirnati tabli „želod“, pri drugi pa model zelene „žabe“ itd. Ako je dovoljena osebna opazka, moramo trditi, da nam je pri „Z“ skoraj smešna „Žaba“ bolj ugajala, ko želod, ker je znano, da se otrok v prvi vrsti za žival zanima, potem še le za rastlino, rudnino in druge reči. — To za prvi bralni pouk zelo dobro učilo, ki bi ga morala vsaka šola imeti, je najboljšo napravil gospod nadučitelj Josip Lasbacher iz Ruš. Ravno tako sta izdelala jednako učilo, samo tu in tam na podlagi drugih normalnih besed, gg. Kopic in Breznik iz Lehna. Gosp. naduč. K. Pestevšek pa ima pri vsaki črki narisano po več reči z enakimi začetnimi pismenkami. Da se razjasni pomen „tiskana črka“, je pripravil učiteljski pripravnik deskico, s čopičem in tiskovnim barvilom vred, da se lahko vpričo otrok natisne beseda „nit“. — Izborno dobro je napravil g. Horvat iz Pušcave model pohorske „žage za les“. Videli smo tudi Avg. Živkov „mlin“, Kotnikov model vinske tiskalnice in več drugih za prvi pouk pripravnih nazoril.

IV. Učni jezik. Učila za učni jezik? bo marsikateri bral in si ne bo mogel v prvem trenutku nič jasnega misliti. Ideja, kako se naj berila etične vsebine predočujejo, je bila na sledeči način označena: a) K berilu

* Ker nam pa tudi o tem načrtu na tem mestu ni mogoče govoriti, bi si samo dovolili izreči željo, da se naj ta gotovo zanimivi spis priobči. Pis.

„Modra miška“ štev. 38 v „Začetnici“ je bila narejena priprosta past, na kateri je miš (seveda natlačena) modrovaje čakala na reči, ki pridejo. In to je vse, kar se pri obravnavanju tega berila potrebuje in gotovo tudi lahko preskrbi. Nekaka posebna živahnost prešine pouk, ako se pri obravnavanju rabite omenjeni učili. Pozornost se vzbudi in zanimanje dospe do vrhunca veselosti, ki se pri opazovanju kritičnega položaja spremeni v burni in dobrodejni šolski zrak vedreči smeh.

b) Lepo naslikani grad „Habsburg“ se lahko porabi pri berilu „Rudolf Habsburški“.

c) Pestevšekova razločno izdelana podoba „Oton Veseli na gosposvetskem polji“ nam dobro služi pri berilu o gorotanskih vojvodih.

d) Klenovšekova „Sirota Jerica“ pa pri berilu jednakega imena.

e) K berilu „Rimski cesar Tit“ spada od Lembaške šole razstavljena ilustracija „Die Zerstörung Jerusalems durch Titus“ v primerno velikem merilu.

(Dalje prih.)

Konečna beseda o „filozofičnih studijah.“

(V odgovor g. J. Fischerju.)

Vse drugo bi bil prej pričakoval, da boče provzročil dotični moj članek, nego da si kdo postavi nalogo: braniti filozofijo pred „napadom“ v onem nasvetu, kakor je to storil g. J. Fischer v 19 št. „Popotnika.“ Kako je prišel do tega, ne razumem; zdi se mi mogoče to le tako, da je prečital g. F. le stavek, kateri mu je dal neopravičen povod, zagovarjati nauke filozofije, katerih se v svojem članku niti z besedico dotaknil nisem.

Ali vé g. F., kaj pomenjajo „ušesca“, v katera sem nalašč postavil besedi „filozofične studije“? Ali nisem s tem izrecno namignil, da sem le proti takim knjigam, ki ne zaslužijo imena filozofičnega? Sicer pa sem povdarjal posebej isto, kar govore „ušesca“ tako, da je bila vsaka dvoumnost izključena, a vendar hoče g. F. braniti to, česar nisem ne hotel, ne v resnici napadal. Gosp. F. iskal je menda le prilike, da je poslal v svet prestavo nekotnih izrekov o važnosti filozofije. To pa bi bil lahko storil, ne da se je po nepotrebnem zadel ob stavek, ki je napak razumljen ali tendenciozno iztrgan iz vsebine mojega članciča.

Gosp. F. je sam navedel stavek: „Prav, filozofski misliti treba je znati (mej desetimi nista dva, ki se moreta s tem ponašati)“ . . . ki govori za in ne proti mojemu stavku o psevdofilozofiji (ali „filozofiji“ v „ušescih“, kar je prav vsejedno.) Ako, g. F., mej desetimi nista dva, ki se moreta ponašati, da bi znala prav, filozofski misliti, — koliko pa je takih, ki bi znali prav, filozofski pisati?

Opozarjam g. F. na vsebino in namen svojemu članku: zapreti vrata naših knjižnic vsem onim knjigam, ki niso vredne po vse-

bini — ne po bliščečem naslovu — po dovršenosti krvavo zasluženih naših novcev; vsem onim spisom, v katerih se žali narodnost naša; v katerih se o veri naši in naših očetov „filozofira“ ter prihaja do sklepov, ki se z nauki vere naše nikakor ne vjemajo; v katerih se hoče dokazovati, da prihaja človek od opice Dovolj!

Hotel sem nasvetovati slovenskemu učitelstvu, da bi tudi iz skupnega doneska, iz zaloga okr. učiteljskih knjižnic, podpiralo slovensko šolsko književnost, katera je osredotočena v šolskih listih „Popotnik“ in „Učit. Tovariš“ ter v „Ped. društvu“. Napačno pa je zopet umel g. F. besede moje o „učnih obrazcih“, kajti vsebina naših šolskih listov je v ogromni večini vse kaj drugega ko zgolj učni obrazci. Ali ne najde slovenski učitelj v posameznih letnikih naših listov nikakega zrna filozofije? Nauke filozofije, katere je g. F. navedel v svoji „obrambi“, najti je v vsakem letniku naših listov — morda po večkrat, le ne v istej obliki in v istem redu. In kdo jim je oporekal? Ali morda bolj teknejo, ako se zajemajo iz tuje posode? Ko bi se naša lista primerno razširila vsled vsestranske podpore, zamogla bi tudi ona prinašati daljše spise filozofične vsebine. In tudi to je bil namen mojemu članku, nikakor pa ne zabraniti slov. učitelstvu pot do čitanja filozofičnih spisov. Slov. šolstvu bi bilo le v prospeh, slov. učitelstvu le v čast in ponos, ako bi moglo povzdigniti književnost našo na tako stopinjo, da bi mu ne trebalo živeti ob hrani, ki raste le na tujem zelniku. Boljši je domač ovsenjak ko tuj kolač!

Nočem se spuščati z g. F. v daljšo, neplodno polemiko, v kateri bi mu lahko s

polnim naslovom naštel ona dela o „filozofskih studijah“, proti katerim je bila obrnena ost onega stavka, ob katerega se je spodtaknil g. F., kajti namen onega stavka ni bil isti, kateri se mu je podtaknil. Ako bi

se bil g. F. ravnal, čitaje oni stavek in cel članek, po reku: Qui bene distinguit, bene docet, ne bil bi se spodtaknil ob stavek, katerega pomen je bil vse kaj drugega kot nasprotovanje filozofskim spisom. P. Medvešek.

Slovstvo.

Novosti.

Dična naša družba sv. Mohora podarila je letos svojim udom po šest lepih knjig, namreč:

1. „Jeruzalemski romar“. Opisovanje svete dežele in svetih krajev. Spisal dr. Fr. Lampe. II. zvezek.

2. „Življenja srečen pot“. Nauki, vzgledi in molitve za mladeniče. Spisal Ant. Martin Slomšek.

3. „Kitajci in Japonci“. Spisal Josip Starč. 144 str. 8°.

4. „Naše škodljive rastline v podobi in besedi“. Opisal Martin Cilenšek, profesor na dež. gimnaziji v Ptuj. II. snopič.

5. „Na krivih potih“. Povest. Priprostemu ljudstvu v pouk in zabavo spisal Žaljski. „Slov. večernic“ XLVII. zvezek.

6. Koledar za leto 1894. z razno vsebino.

O vsaki teh knjig, katerih bode pač vsak društvenik lahko prav od srca vesel, spregovorimo še posebej o priliki. Danes le zopet priporočamo prepotrebno našo družbo sv. Mohora v prav obilno podporo.

„Zvezdica.“ Polka mazurka za klavir zložil H. Volarič. Op. 9. Cena 45 kr. Založil L. Schwentner, knjigar v Brežicah. — To je naslov najnovejši skladbici našega gospoda tovariša. Priporoča jo že samo ime gospoda skladatelja, kateri je ž njo pripravil prijateljem plesne godbe prav mično, ljubko darilo, koje bo gotovo dobro došlo tudi onim čestilem lehkonožem Terpsihore, ki ne igrajo sami na klavir. Priporoča jo pa tudi lična zunanost, katero ji je oskrbela obče znana, jako podjetna knjigarna Schwentnerjeva v Brežicah.

Društveni vestnik.

Iz ptujskega okraja. (Vabilo.) „Ptujsko učiteljsko društvo“ zborovalo bo 2. novembra t. l. ob 10. uri predpoludne v šoli Ptujske okolice sè sledečim vspeedom: 1. Pevska vaja (moški zbor). 2. Zapisnik in dopisi. 3. „O jezikovnih napakah“, govor g. Kavklerja. 4. Slučajni predlogi. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Iz ormoškega okraja. (Vabilo.) „Učiteljsko društvo za ormoški okraj“ bode zborovalo 2. nov. t. l. ob pol 11. uri predpoludne v ormoškem šolskem poslopju po sledečem vspeodu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. „Pomen pripravljajnih vaj in kako se vrše“, podava gosp. Konrad Mejovšek. 4. Črtice iz letošnje razstave v Inomestu, poroča gospod Fran Vabič. 5. Različni pogovori in nasveti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz celjskega okraja. „Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj“ ima v četrtek, 2. novembra t. l., ob 10. uri dopoludne v celjski okoliški šoli svoj mesečni zbor. Dnevni red: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Društvene reči. 4. „Gojitev resnicoljubja“, govor gosp. M. Majcen. 5. „O reji beluša“, črtica

iz poljedeljstva, govori gosp. Jos. Klopčič. 6. Poročilo o zborovanju „Zaveze“, poroča gosp. Fr. Brinar. 7. Iz vprašalne skrinjice. 8. Nasveti. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Št. Pavel v sav. dolini. (Vabilo) k zborovanju „Savinjskega učiteljskega društva“ 9. in če vreme ta dan neugodno pa 16. novembra t. l. popoludne ob 4. uri pri gosp. Sadniku ob Savinjskem mostu sè sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav. 2. Zapisnik. 3. Poročilo. 4. Prosto podavanje. 5. Nasveti. K mnogobrojni udeležbi vabi vljudno odbor.

Iz šmarijskega okraja. „Šmarijsko-rogaško učiteljsko društvo“ zboruje 9. novembra t. l. ob 10. dopoludne v Šmarji pri Jelšah v proslavo dvajsetletnice svojega obstanka. K obilnej udeležbi vabi najvljudneje odbor.

Iz Št. Lenartskega okraja. (Vabilo.) „Št. Lenartsko učiteljsko društvo“ bode zborovalo v nedeljo, 5. novembra 1893, ob 11. uri dopoludne pri Sv. Trojici v Slov. gor. po sledečem vspeodu:

1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo delegatov (gosp. Črnko) o glavnem zborovanji „Zaveze“ v Mariboru. 4. Poročilo delegata (gosp. Mocher) o zborovanji „štajerske učiteljske zaveze v Ptuiju“. 5. „Sestavljeni

stavek“, učna slika, razpravlja gospod nadučitelj Bregant. 6. Nasveti. Društvenike vabi k polnoštevilni udeležbi najljudnejše Josip Mavrič, predsednik.

Dopisi in druge vesti.

(Imenovanje.) Njih. Velikanstvo presvitli cesar je izvolil imenovati lavantinskega stolnega kapitularja dr. Ivana Križaniča članom štajerskega dež. šolskega sveta za novo šestletno opravilno dobo.

(Nova volitev zastopnika učiteljstva v ormoški okrajni šolski svet) boče dne 2. novembra t. l. ob 2. uri popoldan v ormoškem šolskem poslopji.

(Novi okr. šolskinadzornikina štajerskem.) Nj. eksc. gospod minister za uk in bogočastje je imenoval za šestletno, koncem septembra 1899 preteklo opravilno dobo okrajnim šolskim nadzornikom: za mestni šolski okraj Gradec: gimn. profesorja Iv. Reisa v Gradci, za mestni šolski okraj Maribor: realčnega profesorja Karola Neubauerja v Mariboru; za mestni šolski okraj Celje: glavnega učitelja na mariborskem učiteljskišči Ivana Levitschnigga, za šolske okraje: Liezen, Rottenmann, St. Gallen, Gröbning, Irdring, Schlading in Aussee ljudskega učitelja Hermana Beierja v Admontu; za šolske okraje: Judenburg, Knittelfeld, Ober-Zeiring, Obdach, Ober-Wölz in Neumarkt: naduč. Karola Stracheja v Marjiniem Celji; za šolski okraj Murau: nadučitelja Januarja Santnerja v Murau, za šolske okraje: Lipnica, Arvež, Wildon, Radgona in Čmurek: nadučitelja Andreja Viličnika v Radgoni; za šolske okraje Hartberg, Friedberg, Pöllau in Voral: nadučitelja v Fürstenfeldu, ravnatelja Engelberta Koglerja; za šolski okraj Mariborska okolica: ravnatelja učiteljskega v Mariboru Henrika Schreinerja, za šolska okraja Št. Lenart in Slov. Bistrica: učiteljskega profesorja v Mariboru dr. Janka Bezjaka; za šolske okraje Bruk ob M., Aflenc, Kindberg, Mürrzuschlag, Marijino Celje, Ljubno, Eisenerz in Mautern: nadučitelja Alojzija Holzerja v Köflachu; za šolska okraja Graška okolica in Frohnleiten ravnatelja meščanske šole Ignacija Gugla v Gradci; za šolske okraje Feldbach, Fehring, Fürstenfeld, Kirchbach, Weiz, Birkfeld in Gleisdorf: nadučitelja Viljema Kanziana v Gleichenbergu; za šolske okraje Deutsch-Landsberg, Eibiswald, Stainz in Voitsberg: šolskega ravnatelja Ivana Sturma v Voitsbergu; za šolske okraje Celjska okolica, Vransko, Konjice, Šmarje, Gornji grad in Laško: nadučitelja Pavla Leitgeba pri Sv. Duhu v

Ločah; za šolske okraje Brežice, Kozje in Sevnica: nadučitelja Franca Böheima v Kozjem; za mestni šolski okraj Ptuj in za šolske okraje Ptuj-ska okolica, Ormož, Rogatec, Ljutomer in Zgornja Radgona: nadučitelja v Laškem trgu, ravnatelja Frana Rannerja; za šolske okraje Slovenjgradec, Mahrenberg in Šoštanj: nadučitelja Frana Vrečkota pri Št. Ilu pod Turjakom.

Premembe pri učiteljstvu. Gospod dr. Tomaž Romih, meščansko-šolski učitelj v Krškem prišel je za suplenta obolega profesorja Celestina na c. kr. učiteljskišče v Ljubljano. — Imenovani so: gospod Kristijan Engelmann, nadučitelj v Starem trgu pri Poljanah, nadučiteljem v Dragatuši; gospod Ivan Barle, nadučitelj v Podzemlji, nadučiteljem na razširjeni dvorazrednici v Šmihelu pri Novem mestu, na kateri na drugem učnem mestu ostane gosp. Franc Kalan; gospod Fortunat Lužar, učitelj v Št. Lambertu, učit.-voditeljem na Dobravi pri Kropi, gosp. Ivan Perko učitelj v Dolu, učit.-voditeljem v Hotici; gspdc. Roza Lenassi, pom. učiteljica v Radovljici, za stalno učiteljico na III. učno mesto v Knežaku in gspdc. Anka Moos, podučiteljica v Žalci, za stalno učiteljico na IV. učnem mestu v Črnomlju. — Gspdc. Irma Furlan, učiteljica v Postojini, odpovedala se je službi; njeno mesto je začasno dobila izpr. kandidatinja gspdc. Ivana Pieler in 2. mesto učiteljica gspdc. Roza Hribal, Izprašan učit. kandidat gosp. Adolf Sadar je dobil začasno službo v Budanjih, gospod Anton Jakše pa v Poddragi.

Prošnja. Prelepo prosim vse one p. n. tovariše, kateri še „Popotnikovega koledarja za leto 1893“ niso poravnali, da to vendar kmalo storijo. Rad bi tudi jaz končno vredil dotične račune. — Pri tej priložnosti si usojam pa tudi prav resno opozarjati „Popotnikove“ naročnike — mlačne plačnike na opasnost, v katero tirajo podjetje, ki bi sicer pri večji točnosti lahko kaj lepo procitalo slovenskemu učiteljstvu v čast. Vzdromite se vendar in storite svojo dolžnost, preden leto preteče. Pa tudi stari dolžniki, odzovite se, da ne bodete krivi „Popotniku“ preteče nezgode.

M. J. Nerat, urednik „Popotnikov“.

Razpis natečajev.

Št. 412.

Razpis natečaja.

V Gornjegraškem šolskem okraji umestiti je s pričetkom zimskega tečaja na trirazredni ljudski šoli v Rečici podučiteljsko mesto v IV. plačilnem razredu s prostim stanovanjem definitivno eventualno tudi provizorično.

Provizorični podučitelj lahko dobi 30 gld. osobne doklade na leto, dokler svojo službo v zadovoljnost opravlja.

Prosilci naj vložijo svoje redno opremljene, zlasti z zrelostnim oziroma s spričevalom učne sposobnosti ter z dokazom avstrijskega državljanstva podprte prošnje predpisanim potom **do 24. oktobra 1893.** pri krajnem šolskem svetu v Rečici.

Potreba znanja slovenskega jezika se po sebi razume.

Okrajni šolski svet Gornjigrad,
30. septembra 1893.

2-2

Predsednik: Wagner s. r.

Št. 337.

Opetni razpis natečaja.

V Vranskem šolskem okraji umestiti je s pričetkom zimskega tečaja na podružnici v Ojstriškem gradu (šolski okoliš St. Jurij ob Taboru) podučiteljsko mesto v IV. plačilnem razredu in s prostim stanovanjem definitivno eventualno tudi provizorično.

Prosilci naj vložijo svoje redno opremljene, zlasti z zrelostnim oziroma s spričevalom učne sposobnosti ter z dokazom avstrijskega državljanstva podprte prošnje predpisanim potom **do 24. oktobra 1893** pri krajnem šolskem svetu v St. Juriju ob Taboru.

Potreba znanja slovenskega jezika se po sebi razume.

Okrajni šolski svet Vransko,
28. septembra 1893.

2-2

Predsednik: Wagner s. r.

Štev. 296.

Podučiteljska služba

je na trirazredni ljudski šoli pri Negovi (IV. plač. vrsta) takoj stalno ali začasno domestiti.

Nemškega in slovenskega jezika popolnoma zmožni prositelji naj vložijo svoje obložene prošnje z dokazom avstrijskega državljanstva **do 20. oktobra t. l.** pri krajnem šolskem svetu v Negovi (pošta v Ivajncih).

Okrajni šolski svet v Gornji Radgoni,
29. septembra 1893.

2-2

Predsednik.

Štev. 396.

Podučiteljska služba

je na štirirazredni dekliški šoli v Ljutomeru (III. plač. vrsta) takoj začasno domestiti.

Nemškega in slovenskega jezika popolnoma zmožne prositeljice naj vložijo svoje obložene prošnje z dokazom avstrijskega državljanstva **do 20. oktobra t. l.** pri krajnem šolskem svetu v Ljutomeru.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru,
29. septembra 1893.

2-2

Predsednik.

Učna mesta. (Opetni razpis.)

V brežiškem pol. okraji namestiti je ta-le učna mesta takoj definitivno eventualno tudi provizorično:

1. Mesto stalnega pomočnega učitelja za okoliš c. kr. okr. glavarstva brežiškega z dohodki podučitelja v III. plačilnem razredu.

2. Mesto učitelja-voditelja na jednorazredni ljudski šoli v Pečicah, pošta Podšreda z dohodki po IV. plačilnem razredu in prostim stanovanjem.

3. definitivno učiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli v St. Vidu pri Planini z dohodki po IV. plačilnem razredu in prostim stanovanjem (jedna soba v šolskem poslopji.)

Prosilci za katero teh mest naj vložijo svoje prošnje, ki morajo biti opremljene s spričevalom zrelosti, potem eventualno s spričevalom učne sposobnosti, z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico) in z ozirom na mesto šolskega voditelja v Pečicah tudi z dokazom sposobnosti za subsidiarni pouk v katoliškem verouku, potem pristojnega okr. šolskega sveta in sicer glede na pod 1. označeno mesto pomočnega učitelja naravnost pri okr. šolskem svetu v Brežicah, glede na ostali dve mesti pa pri dotičnih krajnih šolskih svetih **do 20. novembra 1893.**

Okrajni šolski svet v Kozjem,
1. oktobra 1893.

Predsednik.

Št. 1670.
O. š. sv.

Razpis učiteljske službe.

Na dvorazredni ljudski šoli na Trebelnem se razpisuje drugo učno mesto z letno plačo 450 fl. v stalno ali začasno nameščenje.

Prosilci za to službo naj svoje pravilno opremljene prošnje zakonitim potom semkaj vložijo **do 8. novembra 1893.**

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem,
11. oktobra 1893.

Predsednik.

Vsebinska. I. V. skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Mariboru. (V.) — II. O hipérboli in nje rabi. (V. Korun.) — III. Razstava učil v Mariboru. — IV. Konečna beseda o „filozofičnih studijah“. (P. Medvešek.) — V. Slostvo. (Novosti.) — VI. Društveni vestnik. — VII. Dopisi in druge vesti. — VIII. Prošnja. — IX. Natečaji in inserati.

Lastnik in založnik: „Zaveza“

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. (Odgov. J. Otorepec.)